

גליון ל"ד תשע"ד
שנה ג'

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה לנפשחן קליין על השיעור ליהודים בתמונה

סיפורי חז"ל

כאשר עם ישראל כולו היה עסוק בביות מצרים, משה רבנו עצמו התעסק במצוות וחיפש את עצמותיו של יוסף הצדיק. וכיצד ידע משה היכן נמצאות עצמותיו של יוסף? סרה, בתו של אשר, הייתה אישה זקנה שחיה עוד מימי יוסף. "האם את יודעת היכן קבור יוסף?" שאל אותה משה רבינו. בתשובתה היא סיפרה לו כי לאחר מיתת יוסף הניחו אותו המצרים בארון של מתכת והשליכו אותו לתוך מימי הנילוס כדי שגופתו תביא ברכה אל המים. הלך משה אל שפת הנילוס וקרא בקול: "יוסף, יוסף! הגיע העת שנשבע הקדוש ברוך הוא כי הוא יגאל אותנו, והגיעה העת לקיים את השבועה שהשבעת את ישראל, אם תרמוזו לנו היכן אתה נמצא, נוכל לקיים את השבועה, ואם לא, אנו פטורין ממנה". מיד צף ארונו של יוסף ועלה על פני המים. ודיעה נוספת בתלמוד אומרת כי ארונו של יוסף היה מונח בקבר מלכים גדול בין ארונות שונים, ומשה לא ידע באיזה ארון הוא קבור. משה עמד בפתח הקבר וקרא ליוסף להראות את מקומו, ארונו של יוסף רעד וכך ידע משה כי זהו ארון יוסף. ומסיים התלמוד: בכל השנים בהם עם ישראל נדד במדבר, היו נודדים עמם שני ארונות - ארון הברית בו היו הלוחות והארון בו היו מונחות עצמותיו של יוסף. כאשר העוברים והשבים היו מביעים תמיהה האם נאה להוביל את ארון האלוקים יחד עם ארונו של משה, אמרו להם כי נאה וגם יאה שכן קיים יוסף את כל מה שכתוב בתורה.

(עפ"י מסכת סוטה י"ג)

פרשת השבוע

ואביהוא שהסתפקו "בקרבתם לפני ה'" בלבד, ולא השפיעו על ישראל שפע של פרנסה וטובה, לפיכך "וימותו" לא היו ראויים להיות מנהיגי ישראל.

השוכן אתם בתוך טומאתם (ט"ז ט"ו) אומר רש"י "בתוך טומאתם" אף על פי שהם טמאים שכינה ביניהם. מסופר: הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זיע"א בא לעיר אחת ושני בעלי בתים עשירים התחילו לריב ביניהם, שכן כל אחד רצה שהרבי יתאכסן אצלו, אחד מהם היה תלמיד חכם אבל בעל גאווה גדול, ואילו השני חסרונו בכך שלא היה זהיר ביותר במצוות. והצדיק בחר בשני, ומשהביעו החסידים את תימהונם על כך, השיב להם ואמר: על בעלי עבירה אמרה התורה "השוכן אתם בתוך טומאתם" אף על פי שהם טמאים "שכינה ביניהם", ואם נאה לו להקב"ה להיות דר עמם בדירה אחת, וודאי שכך נאה גם לי, ואילו על בעל גאווה אמרו חז"ל (סוטה דף ה') "אין אני והוא יכולים לדור בעולם"

בקרבתם לפני ה' וגו' (ט"ז - א) באחת מנסיעותיו של הרה"ק בעל "תפארת שלמה" מראדומסק זיע"א, עבר דרך קראקא, יצאו לקראתו חסידים ותלמידי החכמים שבקראקא, והפצירו בו שיתעכב בעירם, והוא נעתר לבקשתם. כשהגיעו לאכסניא, נוספו ובאו רבים מחשובי העיר להקביל פניו, ביניהם הגאון רבי שמעון סופר זיע"א אב"ד של קראקא, ולכבוד המאורע דרש בעל "התפארת שלמה" בדברי תורה ובתוך דבריו אמר בזה הלשון: כל צדיק שאינו ממשוך על ישראל שפע של ברכה ופרנסה ועשירות, אינו צדיק כלל ואינו ראוי להיות מנהיגם של ישראל, וזה פירוש דברי הגמרא (קידושין דף מ"א) אמר רבא רב אידי אסברא לי "אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו" (ישעיה ג' י') וכי יש צדיק טוב ויש צדיק שאינו טוב? אלא טוב לשמים ולבריות זהו צדיק טוב, טוב לשמים ורע לבריות זהו צדיק שאינו טוב, היינו שאינו ממשוך על ישראל שפע של טובה ופרנסה. וזה היה חטאם של נדב

זמני השבת

זמני יציאת השבת:

ירושלים: 7:43 ת"א: 7:46 ר"ת: 8:20

פרשת אחרי-שבת הגדול

זמני כניסת השבת:

ירושלים: 6:30 ת"א: 6:45

הריקוד שביטל את הגזירה

ההכנות לקראת חג הפסח אצל רבי ישראל בעל שם טוב הקדוש זיע"א היו נערכות מתוך שמחה רבה ועצומה. תלמידיו הגדולים היו נאספים כדי לערוך בחברתו את הסדר. ליל הסדר היה שעה של התעלות רוחנית כבירה, כאשר הבעש"ט יושב בראש השולחן ופיו מפיך דברי תורה עמוקים בענייני ההגדה.

אבל בשנת תקט"ז – או תקי"ז – היתה התנהגותו של הבעש"ט שונה ומסתורית. אך אתמול, בעת שאיבת "מים שלנו", היה שרוי בשמחה רבה, והנה לעת-ערב, בשעת בדיקת חמץ, לבשו פניו קדרות. התלמידים הבינו שדבר-מה נסתר מעיב על שמחת ההכנות לחג. הדבר גרם גם להם לשקוע בחרדה ובצער. בלילה, לאחר בדיקת חמץ, קרא הבעש"ט עשרה מתלמידיו וביקשם לערוך תיקון-חצות בכוונה רבה. עתה היה ברור להם, כי הבעש"ט מבקש לבטל איזו גזירה רעה, שרק עיניו הטהורות צופות אותה.

הבוקר האיר והתלמידים קיוו שהיום החדש יביא עימו גם אור חדש אצל רבם, אבל פני הבעש"ט הוסיפו להיות חיוורות וחמורות-סבר. הוא אף ביקש מהתלמידים, לכוון בעת התפילה את הכוונות המיוחדות לראש-השנה. לאחר התפילה אמר הבעש"ט דברי תורה, שהתמקדו במידת הביטחון בה'. "הביטחון האמיתי הוא", אמר, "שגם כאשר האדם אינו רואה שום מוצא ושום מבוא לישועה, הוא בוטח בה' ומאמין בישועתו הקרובה". עוד אמר הבעש"ט, כי הביטוי לביטחון הוא השמחה. אחרי הדברים ניכרה על פני הבעש"ט ארשת של שמחה, אך זו היתה מהולה בחרדה. כך עבר היום, ברגשות מעורבים של שמחה הכרוכה במרירות-הנפש. בשעת אפיית המצות – מצווה היה הבעש"ט בשמחה, אך לפני תפילת מנחה ציווה שוב על תלמידיו לכוון את הכוונות של ראש-השנה, וחרדה נפלה עליהם.

ליל הסדר הגיע. התלמידים הקדושים הסבו סביב רבם, וציפו להסבריו ולדברי התורה הנפלאים שהיה נוהג לתבל בהם את אמירת ההגדה. אבל השנה לא הרים הבעש"ט את עיניו מן ההגדה כל הסדר. הוא רק קרא את הכתוב בנעימה משתפכת, ולא פסק אף לרגע קל מקריאתו. הדבר גרם צער עמוק לכל התלמידים. הבעש"ט השתתק, והיה שקוע בשרעפיו. דממה השתררה בחדר. גם התלמידים היו שקועים במחשבות ובהרהורים. ולפתע נשמע קול צחוק מפי הבעש"ט. התלמידים הביטו בו וראו כי עיניו עצומות, פניו לוחטות בשלהבת-קודש, והוא צוחק מתוך חדרוה פנימית עמוקה.

כעבור שעה קלה פקח הבעש"ט את עיניו וקרא: "מזל-טוב! ברוך הוא וברוך שמו הגדול, הבוחר בתורה ובמשה עבדו ובישראל עמו, שגם עמו הם בבחינת ישראל, ופועלים יותר מאשר ישראל'יק בעל-שם-טוב. שמחה גדולה הציפה את התלמידים, אבל הם השתוקקו לדעת את פשר הדבר והתפללו בלבם שרבם יואיל לספר להם את אשר ראה בעיניו הקדושות. ואכן, הבעש"ט סיפר: בערב חג הפסח השנה נגזרה גזירה חמורה על אחד מכפרי היהודים שבסביבה. גויי אותו מקום, שרחשו שינאה עזה ליהודים, גמרו בלבם להתנפל על היהודים דווקא בליל חגם ולכלות בהם את זעמם. בראותי זאת, ניסיתי לעורר רחמים לפני היושב במרומים. ביקשתי גם את עזרתכם, בתפילה ובכוונות. אבל כל מעשיי וכל מעשיכם, לא הועילו. לפיכך נתאזרתי במידת הביטחון והשלכתי את יהבי על אבינו שבשמים. כשראיתי את עוצמת הגזירה, לא ראיתי כל סיכוי לבטלה, אבל כפי שאמרתי אתמול, מידת הביטחון דורשת אמונה מוחלטת בכל מצב.

הערב, כשישבנו לעריכת הסדר, לא ידעה נפשי מרגוע. שעת הגזירה קרבה והלכה, ולא ראיתי כל מוצא. אבל לפתע השתנו פני הדברים מן הקצה אל הקצה. באותו כפר ישב לשולחן הסדר זוג עירי חשוך-ילדים. היהודי, שהוא מחסידינו, אדם ירא שמים ותמים במעשיו ובעל מעשים טובים, ישב עם רעייתו, קרא את ההגדה וסיפר לה את סיפור הצרות של בני-ישראל במצרים, על-פי המדרשים.

כשסיפר על גזירת "כל הבן היילוד היאורה תשליכוהו", פרצה האשה בבכי מר ואמרה: אילו היה הקב"ה מוכה אותי בבו, אמרה, הייתי נוהגת בו אחרת. לא הייתי מאפשרת לאיש לפגוע בו. לא הייתי נוהגת עמו כפי שהקב"ה נוהג בנו. הבעל, מצידו, הצדיק את הדין ואמר שעלינו להאמין כי צדיק ה' בכל דרכיו. אבל האשה הוסיפה לטעון: איפה מידת הרחמים? איך יכול אבינו מלכינו להתנהג כך עם בנו יחידו? אפילו אם אנחנו חוטאים לו, בכל-זאת הרי אנו בניו. כך התנהלה ביניהם שיחה נוקבת. הבעל מצדיק את הקב"ה, ואילו האשה טוענת שהוא היה צריך לרחם יותר על עם-ישראל. אחרי הכוס הרביעית נסתמו טענותיו של הבעל, והוא אמר: הצדק איתך. הקב"ה צריך לרחם יותר על עמו. ומכיוון שתם הוויכוח, והם היו תחת השפעת היין ששתו, קמו שניהם ויצאו בריקוד.

הבעש"ט הקדוש סיים את דבריו: "באותו רגע קיבלו גם בשמים את דברי הסניגוריה של האשה הכפרית, וכאשר יצאו השניים במחול, נהייתה שמחה בכל העולמות, וגם אני שמחתי שמחה רבה. ומובן שגם הגזירה נתבטלה.

משל ונמשל

ועל הכל אנחנו מודים לך

משל ליהודי, בעל משפחה, שעבד באחד המפעלים המשגשגים באיזור מגוריו, ופרנס את בני משפחתו בכבוד. אך לא לעולם חוסן, המפעל נקלע לקשיים, ותוך זמן לא רב מצא האיש את עצמו, יחד עם עוד עשרות עובדים ותיקים, מחוסר עבודה. תחילה ניסה את מזלו במפעלים אחרים, ניסה את מזלו גם בתחומים אחרים, לא בחל בהצעות עבודה. מוכן היה לעשות את כל מה שידרש, ובלבד שיוכל להמשיך לפרנס את בני ביתו בכבוד. אך לשווא. והוא נותר "מובטל". בלית ברירה מצא האיש את עצמו אוסף תרומות, ומקבץ פרוטות כאחד מעניי העיר. הבושה צורבת, הבזיונות נוראים, הלב נצבט מכאב. הוא כמעט נסוג. אך קולות הילדים הרעבים גברו על הבושה הטבעית והוא נותר לקבץ נדבות. ימים עברו, שבועות חלפו, והוא התחיל להתרגל. הבושה כבר לא צרבה כמקודם. אולם האור שבעיניו כבה, גבו שהיה פעם זקוף בבטחון עצמי, הפך לכפוף. ביום מן הימים, בעודו גורר את רגליו מדלת לדלת, מצא את עצמו עומד מול ידיד משכבר הימים שהיה עשיר. הוא עמד נבוך, הידיד קיבל אותו בסבר פנים יפות, וביקשו להכנס עמו אל הבית פנימה. ראובן פרץ בבכי. סיפר על המצוקה הנוראה, על הבזיון והבושה, על כאב הלב ויסורי הנפש. בעל הבית מחה דמעה מקצה עינו. הוציא פנקס המחאות ואמר: ידידי ורעי, מצוקתך נגעה לליבי מאד. מוכן אני איפוא להקציב לך סך חודשי של \$1500 לפרנסת ביתך, אולם בתנאי שתבטיח לי שלא תעסוק יותר בקיבוץ נדבות. החל מהיום תוכל לבוא אחת לחודש לביתי ולקבל את הסכום, עד שתמצא עבודה כללך. במילים מרוסקות מהתרגשות הוא הודה מעומק לבו על החסד העצום. הבעת פניו אמרה הכול. וכך, מדי חודש בחודשו ניגש אל בית ידידו, קבל את המעטפה, ולא שכח להודות על החסד. כעבור תקופה פונה ראובן לידידו הנדיב בשאלה: אולי תואיל בטובך בדרכך למשרד לשים את המעטפה בתיבת הדואר שלי? העשיר בעל לב הזהב מסכים, ומדי חודש שוכנת לה מעטפת האלף וחמש מאות בתיבת הדואר. שלוות החיים חזרה לשכון בביתו של ראובן. משהגיע ראש חודש ניסן המבשר את בואו של חג הפסח, החל ראובן לדאוג, כי באלף וחמש מאות דולר, שבהחלט מספיקים להוצאות הבית החודשיות, לא יספיקו לחגוג את חג הפסח כהלכתו. כשירד לתיבת הדואר להוציא את המעטפה החודשית, הופתע מאד שבנוסף לאלף וחמש מאות הדולרים נוספו אלף דולר נוספים, כשאליהם מצורפת ברכה חמה לחג כשר ושמח. האור חזר לעיניו. שמחה מילאה את לבו, הוא יוצא אל הרחוב, וממהר למשרדו של מייטבו. הוא מתפרץ לחדר ובבכי נרגש הוא מודה על אלף הדולרים ששלח לו לכבוד החג. "אלף?? זה כל מה שהיה במעטפה?", תמה האיש. "לא, על האלף חמש מאות אני כבר לא מדבר, נו... זה הרי... קבוע!"...

הנמשל: כוחו של הרגל, נזכור להודות לבורא יתברך שמו גם על המובן מאליו, גם על מה שכבר הורגלנו שלא להודות לו.

(בשם אחד המגידים)

מי כעמך ישראל

היה זה בשעות אחר הצהריים המאוחרות של ערב פסח כאשר הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א בחר לצאת לרחובות העיר בעירו. הוא שם את פעמיו לרחוב צדדי, שם, על פי השמועה, ניתן לרכוש כל פריט "אסור" בשוק השחור המקומי. "ר' יענקל" הוא פנה לאדם שעמד בצד הדרך. "בבקשה ממך: שמא תוכל למכור לי חפיסת סיגריות מחוץ לארץ?" תמורת חמישה זהובים השיב יענקל בלחישת "אתן לך חפיסה כאן ועכשיו". רבי לוי יצחק לא התמקח על המחיר והעיסקה התבצעה במהירות ובחשאי. "משה יקירי" שוב פנה הצדיק לאדם אחר. "אולי יש ברשותך אריג מיובא?" "הרכין משה את ראשו ולחש באוזני הרב. "יש גם יש, משובח מן המשובח. שנים-עשר זהובים מחירו, אך לכבוד הרב אמכור גם בתשעה". שוב הוציא הרבי את הסכום מכיסו והסחורה החליפה ידיים.

וכך עבר הרב מסוחר לסוחר כשהוא רוכש תמציות תה, קופסת טבק ופיסת משי. לאחר שסיים את מסע הרכש שלו הוא ניגש שוב ליענקל. "האם תוכל למכור לי לחם טרי?" "רבי!" נעץ יענקל עיניים מתפלאות ברבי לוי יצחק. "ביערתני את החמץ לפני שעות אחדות! כיצד אוכל לספק לך חמץ?" "אשלם לך עשרה זהובים" ניסה להפציר הרבי. "גם אם תשלם לי מאתיים זהובים לא אוכל לספק את מבוקשך" קבע יענקל נחרצות. שוב עבר רבי לוי יצחק מסוחר לסוחר אך הפעם התשובה היתה שלילית ונחרצת. לא, לא נוכל למכור לך אפילו פיסת לחם קטנה גם אם תשלם במיטב.

ריבון העולמים, נשא רבי לוי יצחק עיניו לשמיים, הבט מן השמיים וראה כיצד שומרים בניך על מצוותיך, הצאר גזר שלא להבריח מכס ואף הציב שומרים על הגבול, אך ניתן לרכוש פריטים מוברחים ללא קשיים יתרים. ואילו אתה ציווית לפני למעלה משלושת אלפים שנה שלא לאכול או להחזיק חמץ. שומרים לא הצבת, ואף עונש מאסר לא צפוי להם, ובכל זאת לא ניתן למצוא ברשות בניך ולו פירור חמץ אחד בערב פסח. מי כעמך ישראל! סיים סניגורם של ישראל את דבריו-תפילתו ושב לביתו להכנות האחרונות בטרם יתקדש החג.

צ'ין אדם לחברו

צדקה זמנה בכל עת

על הגאון הצדיק רבי מנחם נחום או כפי שהיה מכונה ר' נחומ'קה מהורדנה זיע"א, מספרים נפלאות, ועל דרכו בעניין הצדקה בפרט, ורבים היו שמחים אם זכו שר' נחומ'קה קיבל מהם תרומה בשביל צדקה לעניים. ומעשה באחד האמידים שהיה גם מטופל בבנים ובבנות, ור' נחומ'קה היה בא אליו כפעם בפעם ומבקש ממנו לתת צדקה לעניים. פעם אחת לא יכול איש עשיר זה להתאפק ואמר לו: אומנם דוד המלך אמר "עושה צדקה בכל עת" תהלים (ק"ו ג), אבל אמרו חז"ל (מסכת כתובות) כי פסוק זה נאמר על הזון את בניו ובנותיו כשהן קטנים. וכמדומני שאני יוצא ידי חובתי במצוה זו. החזיר לו ר' נחום כשצחוק קל מרחף על שפתיו ואמר: אבל כבודו שכח את הפסוק "ואל יבוא בכל עת אל הקודש", עם צדקה זו שעושים בכל עת עדיין אין מקדשים שם שמים ואין לצאת בזה ידי חובה.

בזכות מצות הכנסת כלה

פעם נסעו חסידים ללובלין עם בעל עגלה, שהיה אדם פשוט מאד. בבואם מיהרו החסידים לקבל את פני רבם ה"חווה" הקדוש זיע"א, וכל אחד הכין את הקוויטעל שייגש בקודש פנימה. ראה עגלון וביקש שיירשמו גם לו קוויטעל ומסר אותו לאחד החסידים, והוא עצמו הלך לבית מרוח. כשנכנסו

החסידים לרבי ועמם החסיד שהביא עמו את הקוויטעל של בעל העגלה, התעכב ה"חווה" בקריאת הקוויטעל ואמר כי איש זה מאיר וזורח בכל העולמות, החסידים שמעו ותמהו, כי הכירו את העגלון לאדם פשוט ועם הארץ. הם שמרו דברי רבם והחליטו להתחקות אחרי מעשיו. שמה נמנה הוא עם ל"ו הצדיקים שבדור. הלכו החסידים לחפש את העגלון באכסניה בה שהה, בבואם קידמו את פניהם קולות צהלה ורינה, הציצו פנימה והבחינו בפניו הזורחים של בעל העגלה שלהם כשהוא מרקד לפני חתן וכלה. ניגשו אליו החסידים ושחו באוזניו את דברי הרבי, וביקשו את הסברו. סיפר להם בעל העגלה את סיפורו: בבואי לאכסניה שמעתי קולות מריבה, היו כאן חתן וכלה עניים שאמורים היו להיכנס לחופה, אך הכלה לא היה בידה לסלק את הנדונה שהבטיחה, והחתן סירב להיכנס לחופה, כשראיתי את עגמת הנפש של כל הנוכחים, שאלתי באיזה סכום מדובר, הסכום היה גבוה, אך אני החלטתי לשעבד את כל חסכונוי שחסכתי לעצמי במשך כל השנים, ובלבד שלא יבוטל השידוך. ואכן, המשודכים התפייסו ואני שמח כאן כאילו אני מחתן את בני. ראו החסידים את עיניו הקדושות של רבם ה"חווה" הקדוש צופיות, וכיצד הבחין מיד בשוני שחל באותו בעל עגלה שקנה עולמו בשעה אחת.

תילולא דצדקיא

יום ראשון י"ג ניסן

רבינו יוסף קארו ב"ר אפרים (בית יוסף-של"ה)
רבינו משה אלשיך ב"ר חיים (אלשיך-שנ"ז)
הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר שלום שכנא (ה"צמח צדק" מליובאוויטש - תרכ"ו)

יום שני י"ד ניסן

הרה"ק רבי אשר ישעי' מראפשיץ ב"ר אליעזר ליפמן (תר"ה)

יום שלישי ט"ו ניסן

יצחק אבינו (ב"א - רכ"ח)
הרה"ק רבי מאיר מקריסטינופאלי ב"ר צבי (יד המאיר-תקע"ה)

יום רביעי ט"ז ניסן

לוי בן יעקב משבטי י-ה (ב"א - של"ה)

יום חמישי י"ז ניסן

הרה"ק רבי יצחק מסקוירא ב"ר מרדכי מטשערנובל (תרמ"ה)

יום שישי י"ח ניסן

רבינו מאיר הלוי טודרוס (הרמ"ה - ה"א - ד')
הרה"ק רבי חיים אברהם ממיקאליוב ב"ר שלמה (תרל"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

בשעת עריכת הסדר, בשנת תרכ"ה, אצל הרה"ק ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א (יומא דהילולא י"ג ניסן), כשהגיעו ל"יחץ", לקח אחד המסובים את שני חצאי המצה ומדד איזה מהם גדול יותר, כדי להצפינו לאפיקומן. אמר הרבי: "גדול שצריכים למדוד אותו, הקטן גדול ממנו", נכדו הרה"ק הרש"ב מליובאוויטש זיע"א, שהיה מסב באותו סדר אצל זקנו, והוא אז ילד כבן חמש, אמר לאחר זמן, בימי רבנותו: מאז ואילך נקבע בי רגש של מיאוס לגדול ש"מודדים" אותו.

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

נדבת הר"ר מנחם מלמן הי"ו
לע"נ אביו
הר"ר גרשון יהודה ב"ר משה חיים ז"ל
נלב"ע י"ג ניסן

בחסות "דודי קאר"
הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222